

Lausuntopyyntö LVM/147/03/2018

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO LIIKENNEPALVELUHANKKEEN KOLMANTEEN VAIHEESEEN LIITTYVISTÄ LAKIEHDOTUKSISTA

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa seuraavista hallituksen esitysluonnoksista:

- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, sekä
- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle yleissopimukseen tarvan kansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn sähköistä rahtikirjaa koskevan lisäpöytäkirjan hyväksymisestä sekä laiksi tiekuljetussopimuslain muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö tuo lausunnossaan esille seuraavat näkökohdat:

Yleinen elinkeinopolitiikka

Liikennepalvelulain, joka nyt on edennyt kolmanteen vaiheeseensa, tarkoituksena on parantaa edellytyksiä liikenteen digitalisaatiolle ja edistää liikennejärjestelmän tarkastelua ja kehittämistä kokonaisuutena. Samalla alan sääntely kevenee. Elinkeinopoliittisesta näkökulmasta liikennepalvelulain uudistaminen on ollut kannatettavaa, koska se edistää kilpailua, edistää uusien yritysten markkinoille tuloa ja luo mahdollisuuksia myös uudelle yritykselle. Eteneminen kolmanteen vaiheeseen tukee edelleen näitä tavoitteita.

Postipalvelut ja kilpailunäkökohdat

Esityksessä ehdotetaan postilakiin (415/2011) lisättäväksi uusi 38 a §, jonka perusteella postiyhtiön tulee luovuttaa säännöksessä tarkemmin määritellyt postipalvelua koskevat olennaiset tiedot. Olennaisia tietoja olisivat esimerkiksi reittitiedot, postilokeroiden, postilaatikoiden ja rakennusten sijainti sekä se, mitkä rakennukset, taloudet ja laatikot kuuluvat tiettyyn postinumeroon. Tiedot olisi luovutettava silloin, kun niitä käytetään postipalveluiden ja jakelutoiminnan tarjoamiseen tai kehittämiseen taikka sellaiseen kehittämis- ja innovaatiotoi-

mintaan, jonka tavoitteena on muiden kuin posti- tai jakelutoimintaa koskevien palveluiden tarjoaminen tai kehittäminen.

Uuden säännöksen tavoitteena on avata postipalveluihin liittyviä olennaisia tietoja logistiikka-alan toimijoiden käyttöön sekä rajoitetusti myös muuhun kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Muutoksella tavoitellaan kuluttajille ja yrityksille parempia ja tehokkaampia postipalveluita alan kilpailua lisäämällä. Tietojen saatavuus helpottaisi myös henkilö- ja tavarakuljetusten yhdistämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää posti-, jakelu- ja muiden palveluiden tarjoamisen ja kehittämisen edistämistä lähtökohtaisesti kannatettavana. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että postiyrityksille ehdotettu velvoite avata olennaiset postipalvelua koskevat tiedot postipalvelujen kehittäjille vastaa liikennepalveluyrityksille asetettua velvoitetta avata liikennepalvelutietoja ja että velvoite on kohtuullinen muutokselle asetettuihin tavoitteisiin nähden. Tarkemmalla ohjeistuksella tulisi selventää, mitä ja miten tietojen avaaminen toteutetaan ja huolehtia siitä, että tietojen avaamisesta ei koidu liiallisia kustannuksia postiyrityksille.

Kilpailunäkökohdista työ- ja elinkeinoministeriö haluaa kuitenkin korostaa, että ehdotetussa postilain uudessa 38 a §:ssä tarkoitettujen tietojen sisällön ja niiden luovuttamistavan osalta on varmistettava, etteivät keskenään kilpailevat yritykset pysty hyödyntämään luovuttamisvelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja markkinoiden jakamiseen tai muunlaiseen uusien yritysten alalle pääsyä hankaloittavaan ja markkinoita sulkevaan menettelyyn.

Varautuminen

Suomen liikennejärjestelmä muodostuu palveluiden, tiedon ja infrastruktuurin yhteen toimivasta kokonaisuudesta. Liikennepalveluiden häiriöt heikentävät osaltaan liikennejärjestelmän toimintavarmuutta. Hallituksen esityksellä on tarkoitus selkeyttää ja parantaa liikennepalvelujen varautumista koskevaa sääntelyä. Varautumissääntelyllä on mahdollista varmistaa, että liikennejärjestelmä sekä sen keskeiset palvelut ja toiminnot ovat yhteiskunnan toimivuuden kannalta riittävän toimintavarmat kaikissa olosuhteissa.

Esityksellä asetettaisiin varautumisvelvoite suuremmille luvanvaraisen maantieliikenteen harjoittajille ja yhdenmukaistettaisiin muutoin varautumista koskevia säännöksiä. Työ- ja elinkeinoministeriö tukee ehdotusta, että uusi varautumisvelvollisuus kohdistettaisiin riittävän laajalle, mutta tarkoituksenmukaisesti rajatulle toimijajoukolle. Varautumisvelvoitetta ei tule asettaa kaikkein pienimmille luvanvaraisen maantieliikenteen harjoittajille, joille uudet velvoitteet aiheuttaisivat tavoiteltuun hyötyyn nähden suhteetonta hallinnollista taakkaa. Rajaus koskee erityisesti taksiliikennettä, joka on parhaillaan voimakkaassa murroksessa.

Uusi varautumisvelvollisuus olisi tarkoitus toteuttaa sisällöllisesti rajatuna ja verrattain kevyesti siten, että maantieliikenteen harjoittajille tulisi velvollisuus arvioida toimintansa harjoittamiseen liittyviä riskejä ja uhkakuvia sekä harjoittaa valmiussuunnittelua. Varautuminen olisi siis osa toimijan kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja se edesauttaisi toi-

minnan jatkuvuuden varmistamista. Esityksessä tuodaan asianmukaisesti esille valmiussuunnitteluun liittyvä yhteistoiminta sidosryhmien, alihankkijoiden ja muiden kumppaneiden kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että uusi varautumisvelvoite ei aiheuttaisi toimijoille huomattavia hallinnollisia lisäkustannuksia tai taakkaa. Myönteistä on, että toiminnanharjoittajien sekä kuljetuspalveluita käyttävien ja niistä riippuvaisten yritysten on arvioitu hyötävän kuljetuksien toimintavarmuuden paranemisesta. Asetettavaa varautumisvelvollisuutta voidaan pitää kohtuullisena myös sen huoltovarmuudelle tuomaan hyötyyn nähden.

Esityksen tavoitteena on, että yhteiskunnan toiminnan, ihmisten arjen sujuvuuden ja elinkeinoelämän toimivuuden edellyttämien liikennepalveluiden tarjonta sekä niiden käytettävyys ja saatavuus varmistetaan myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Lisäksi tavoitteena on, että normaalit liikennepalvelumarkkinoiden markkinaehtoiset mekanismit toimitisivat mahdollisimman pitkään myös poikkeusoloissa. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää varautumiselle asetettuja tavoitteita kannatettavina.

Esitettyä varautumisvelvoitteen asettamista voidaan pitää yhteiskunnan keskeisten toimintojen ja palveluiden toimivuuden sekä liikennepalvelun tarjoajan oman toiminnan jatkuvuuden kannalta tarkoituksenmukaisena. Työ- ja elinkeinoministeriö tukee näkemystä, että varautuminen pohjautuu markkinatalouteen perustuvaan järjestelmään, jossa kaupalliset toimijat jatkavat toimintaansa myös häiriö- ja poikkeustilanteissa. Toimintaa ohjaa normaalit kannustimet liiketoiminnan tekemiseen ja sen jatkuvuuden turvaamiseen.

Lisäksi esityksen mukaan siirrettäisiin nykyisellään liikennemuotokohdainen varautumista koskeva sääntely asetustasolta Trafin määräyksenantovaltuudeksi. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää näitä olemassa olevia säännöksiä tärkeinä yhteiskunnan varautumisen kannalta ja on tärkeää että liikennemuotokohtaiselle varautumiselle on ns. perussäännös säädöstatasolla.

Huoltovarmuuden kehittämisestä ja varautumistoimien yhteensovittamisesta vastaavana ministeriönä työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että hallituksen esityksessä ehdotetut varautumiseen liittyvät muutokset ovat tarkoituksenmukaisia ja kannatettavia.

Susanna Siitonen
osastopäällikkö

Sami Teräväinen
hallitussihteeri

